

Hørings svar fra Optikerbransjen – Forslag om endringer i spesialisthelsetjenesteloven og helse- og omsorgstjenesteloven

21.01.2025

Optikerbransjen takker for muligheten til å komme med innspill til endringene i spesialisthelsetjenesteloven og helse- og omsorgstjenesteloven knyttet til godkjenning av virksomheter.

Vi representerer over 525 optiske virksomheter over hele Norge, og tilbyr helsetjenester utenfor det offentlige helsevesenet. Optikere er autorisert helsepersonell med minimum en bachelorgrad.

I høringsnotatet foreslår departementet, på bakgrunn av rekrutteringsutfordringer endringer i godkjenning av private virksomheter som tilbyr helsetjenester. Siden dette vil omfavne oss slik forslaget er formulert, vil vi komme med innspill til de foreslåtte endringene som omhandler andre helse- og omsorgstjenester.

Oppsummering

Optiske virksomheter er førstelinje for syn og øyehelse i Norge. Det gjennomføres om lag 1,8 millioner konsultasjoner i året i bransjen og tjenesten er å regne for helprivat. Det er et sunt marked med høy grad av konkurranse og god tilgjengelighet i store deler av landet. Alle optikere er offentlig godkjent helsepersonell med minimum en bachelorgrad.

I og med at det ikke eksisterer et offentlig optikertilbud og det er svært få optikere som jobber på sykehus eller i den kommunale helse- og omsorgstjenesten, mener vi at optikerbedrifter ikke utgjør en «risiko for at det offentlige ikke vil kunne opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud».

Vår anbefaling er dermed at optikerbedrifter ikke bør inngå i den foreslåtte godkjennelsesordningen.

Førstelinjetjeneste for syn og øyehelse

Vi deler synet på at befolkningen skal ha tilgang til de beste helse- og omsorgstjenestene når de har behov for det. Vi er også enige i at det er viktig å sikre forsvarlige tjenester tilbudt av seriøse aktører. Men vi ønsker å påpeke at det innen visse fagområder primært er private aktører som tilbyr helsetjenester, dette gjelder både innen optiske tjenester og apotek.

Optikere fungerer som førstelinjetjeneste for syn og øyehelse. Det gjennomføres 1,8 millioner konsultasjoner ved de om lag 600 optiske virksomhetene hvert år. Optikere har henvisningsrett og pasienter som har behov for det, henvises til enten fastlege eller øyelege.

En god arbeidsdeling mellom optikere og øyeleger er i samfunnets interesse. Ved at pasientene benytter seg av privat optikerkapasitet frigjøres kapasitet i den offentlige spesialisthelsetjenesten. Dette bidrar til at øyelegene kan bruke sin ekspertise på de pasientene med størst behov, redusere de lange ventetidene innen øyehelsefeltet og pasientene får kortere reisevei til nærmeste optiker. Ved nyoppståtte eller akutte problemer, som netthinneløsning, henviser optikere pasienter direkte

til sykehus. Pasientene sikres dermed rask og riktig behandling uten å belaste fastlegeordningen eller kapasiteten til øyelegene unødig.

Innføring av en godkjenningsordning kan potensielt begrense etableringen av nye optikervirksomheter, noe som igjen kan føre til redusert tilgang til lokale syn- og øyehelsetjenester.

Få optikere jobber offentlig

Det er relativt få optikere som er ansatt i kliniske stillinger ved sykehus eller i den kommunale helsetjenesten. Det finnes stillinger innen den offentlige helseforvaltningen som ansetter optikere, eksempelvis hos NAV, men der er de færreste ansatt som klinikere.

Formålet med forslaget om godkjenning av virksomheter er å sikre at det offentlige kan opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud, selv i tilfeller av personellmangel. Dette formålet anerkjenner vi som viktig. Likevel mener vi at en slik ordning er unødvendig for optikerbedriftene da det kun er en liten andel optikere som er ansatt i det offentlige.

Det er et økende behov for optikere i Norge. Med eldrebølgen som kommer blir det flere pasienter som trenger å følge opp synet og øyehelsen sin. Men det at optiske virksomheter ansetter optikere utgjør en svært liten risiko for at det offentlige ikke kan opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud. Inkludering av optiske virksomheter i en godkjenningsordning vil føre til en unødvendig administrativ byrde og kostnader for både optikerbedriftene og det offentlige, uten at det gir noen reell gevinst for pasientsikkerheten, ventetidene eller tjenestekvaliteten.

Vi ser dermed ikke at premisset om at «mangel på helsepersonell vil gå på bekostning av den offentlige helsetjenestens evne til å gi forsvarlig helsehjelp».

Optikerbransjens anbefaling

Vi anbefaler at optiske virksomheter unntas fra kravet til godkjenning i den foreslåtte lovendringen. En godkjenningsplikt vil være både overflødig og uhensiktsmessig.

Vi anser at gjeldene lovverk allerede hindrer at useriøse aktører får etablert seg med mulighet for å skade pasientsikkerhet eller redusere kvaliteten i helsetjenestene.

Med vennlig hilsen

Daglig leder i Optikerbransjen

Tina Alvær